

Nr 105.

Av herr **Asplund**, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till lag om inskränkning i inmutningsrätten.

Uti en den 8 innevarande april avlämnad proposition nr 146 har Kungl. Maj:tt föreslagit riksdagen antagandet av en lag, som stadgar att »inom Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län må under tiden intill den 1 oktober 1917 endast för kronans räkning inmutning ske å kronojord, som ej under ständig besittningsrätt innehaves eller är till boställe anslagen». Sedan en proposition av liknande innehåll, avseende tiden intill den 1 oktober 1916, framlagts för 1915 års riksdag, föreslog jag, med anledning av herr justitieministerns i detta sammanhang gjorda utfästelse att *snarast möjligt* vidtaga åtgärder för en bättre och mera stadigvarande lösning av frågan om rätt att tillgodogöra sig mineralfyndigheter å kronojord, uti en motion nr 75 i första kammaren ett uttalande från riksdagens sida, att härvid största vikt måtte läggas därpå, att malmerna förädlas inom landet, samtidigt med att statens jordägarerätt och intressen i övrigt fullt tillgodoses. Denna motion för- anledde visserligen ingen riksdagens åtgärd, men då jag innevarande riksdag, på grund av att den utlovade snara utredningen ännu icke blivit igångsatt, förnyade min motion, vann densamma stor majoritet inom första kammaren, och då en likalydande, inom andra kammaren väckt motion enhälligt tillstyrkts av dess fjärde tillfälliga utskott, torde man få hoppas, att en riksdagens skrivelse i motionernas syfte skall komma till stånd.

Såväl uti dessa motioner som även i den debatt, som uppstod vid frågans behandling i första kammaren, framhölls mycket starkt behovet icke blott av malmförädlingens kraftiga understödjande för framtiden utan även av att med allra snaraste åtgärder i detta syfte måtte vid- tagas, och framhölls som skäl härför bland annat de enastående kon-

Bihang till riksdagens protokoll 1916. 3 saml. 55 häft. (Nr 105—106.) 1

junkturen, som för närvarande råda på världsmarknaden och torde komma att fortvara flera år framåt. Jag vill i detta hänseende åberopa ur herr Kjelléns anförande följande ord: »Bland allt dunkel, som döljer för oss framtiden efter det stora krigets slut, står åtminstone det klart, att det kommer att bli en *efterfrågan på järn*, som aldrig någonsin förut i mänsklighetens historia, till ersättning för de oerhörda massor, som förbrukats. Vi gå uppenbarligen mot en konjunktur förutan like för järnproducerande länder. Men, mina herrar, det är en stor skillnad om ett land går in i denna konjunktur såsom övervägande malmexporterande eller som övervägande järnexporterande. Ett land, som uteslutande eller övervägande utför råvaror, kommer utan tvivel i större beroende av det land, som upptager och förädlar råvaran, än ett land, som kan på jämbördig fot utväxla fabrikat mot fabrikat. Jag har många gånger förut, även i riksdagen, erinrat om, att det förra sättet för förvaltningen av ett lands produkter är betecknande för ställningen såsom en ekonomisk *koloni*.»

I andra februarihäftet 1916 av »Svensk export» finnes intagen en artikel, »Affärsutsikterna år 1916, under och efter kriget», som närmare belyser detta förhållande, vilket jag här vill till en del citera. Där säges beträffande

Järn.

»Omedelbart före krigets utbrott utgjorde Europas tackjärnstillverkning cirka 40 miljoner ton, varav 10.3 miljoner ton producerades i Storbritannien, 19.3 miljoner ton i Tyskland, 5.3 miljoner ton i Frankrike och 2.5 miljoner ton i Belgien. Därav exporterades av de nämnda landen inalles 15.7 miljoner ton till andra europeiska länder, däri inbegripet även maskiner.

Nu är Belgiens export slut. I Frankrike har bristen på arbetskraft och den ökade ammunitionstillverkningen även så gott som fullständigt gjort slut på möjligheterna för en export. I Tyskland äro förhållandena analoga och de mängder, som finnas tillgängliga för export, gå till de allierade eller till Skandinavien, Holland, Schweiz och Rumänien. Övriga länder äro hänvisade för sin järnimport uteslutande till Storbritannien.

Men i Storbritannien är produktionen minskad avsevärt och importen av järnmalm har nedgått med en halv miljon ton för år 1915. Storbritanniens järnproduktion för år 1915 kan därför ej anslås högre än 9 miljoner ton, medan importen av järnmaterial utgjorde 1.3 miljoner ton eller 1 miljoner ton mindre än före kriget.

Förenta staternas tackjärnsproduktion utgjorde år 1913 31 miljoner ton. Denna produktion, som efter krigsutbrottet utvisade en minskning, steg snabbt och torde under 1915 snarare ha över- än understigit den för år 1913, och av allt att döma nalkas Förenta staterna maximum av sin produktionsförmåga. *Exporten* av järnmaterial från Storbritannien, Frankrike, Belgien och Tyskland samt Förenta staterna, som under *normala* förhållanden uppgår till nära 16 miljoner ton, disponerar *nu* över ett överskott av exportledig vara av *endast* 7 miljoner ton, varav 3.4 miljoner i Storbritannien och 3.6 miljoner i Förenta staterna. Därav framgår, att de länder, som hittills funnerat sig i dessa länder, stå inför en brist, som ej torde komma att försvinna så länge kriget varar. Prisen ha också stigit och komma att stiga än ytterligare.

I och med fredens undertecknande komma alla nationer att åter ha fri tillgång till världens marknader. Tackjärnsproduktionen kommer vid denna tid troligen att ha reducerats till 25 miljoner ton, varav 13.5 för Tyskland och 9 miljoner för Storbritannien. Av denna mängd komma 21 miljoner ton att gå till respektive länders inhemska konsumtion, medan cirka 4 miljoner ton komma att exporteras till andra länder.

För närvarande sparas det i alla länder med järnkonsumtionen för andra än krigsändamål och detta kommer att fortgå intill fredsslutet. Omedelbart efter kriget och med upphörandet av den stora efterfrågan å krigsmateriel kan man vänta, att någon tid skall förgå innan den normala handels avsättningskanaler åter öppnas. Men efter ett par månader torde denna omläggning ha kommit igång, och de första tecknen till en bättring skola då framträda. I alla stater skall man skynda sig att ersätta vad som försumrats i underhåll av järnvägar och deras materiel, av byggnader av olika slag m. m., medan ännu mera brådskande reparationsbehov skola göra sig gällande i Belgien, Frankrike, Polen och Balkanländerna. Allt tyder på att den stagnation i järnmarknaden, som måste inträda omedelbart efter fredsslutet, blir av mycket kort varaktighet och skall gradvis övergå till en livlig efterfrågan med snabbt stigande priser.»

Beträffande *koppar* säges i samma uppsats: »— — — Vad som än händer, koppar skall man dock ej kunna undvara och efter avmattningen efter kriget skall man av en följande högkonjunktur gott vänta sig en stegring av kopparprisen upp till 200 pund sterling och därutöver.»

Då, såsom i förut omnämnda motion närmare påvisats, redan utan ökning av vår nu pågående malmbrytning, varav en stor del exporteras, tillgången på kända fosforfattiga malmer icke kan med säkerhet beräknas vara tillräcklig för en längre framtid, och då redan nu genom

de stora utländska inköpen av malmfält med sådan malm svårigheter uppstått att vidmakthålla den nuvarande produktionen av prima svenskt järn, är det utan vidare klart, att för en avsevärd ökning av denna produktion, så önskvärd på grund av de närmaste årens beräknade utomordentliga konjunkturen, det måste vara ett ofrånkomligt villkor, att nya fosforfattiga malmfyndigheter bliva uppdagade och tillgodogjorda. Som bevis för behovet härav kan ju anföras, att malmkommissionen, i fråga om anläggande av ett elektriskt smältverk, baserat på Porjus-kraft ansett nödigt att utreda, icke blott möjligheten att anskaffa tillräckliga kvantiteter träkol, utan även huruvida från de staten tillhöriga fosforfattiga malmfälten i Norrbotten kan erhållas beräknat behov av 50,000 ton fosforren malm årligen.

Vid sådant förhållande måste man känna sig ganska tveksam inför det nu framlagda förslaget om ytterligare förlängning av det sedan 1902 gällande förbudet mot inmutning av fyndigheter å den övervägande delen av de malmförande trakterna i den norra hälften av vårt land. Detsamma gäller givetvis även om andra där eventuellt förekommande malmer, i främsta rummet kopparmalmen. Vi äro ju sedan länge för erhållande av denna för oss oundgängliga metall huvudsakligen hänvisade till import, och vilka svårigheter, som härvidlag möta, är ju alla bekant. Dessutom måste ju här ovan antydda sannolikheter för abnormt höga kopparpriser även lång tid efter kriget göra det i högsta grad önskvärt, att intet underlåtes, som kan möjliggöra upptäckten så snart som möjligt av kopparmalmsfyndigheter, vartill indicier finnas såväl i Jämtlands som vissa delar av Västerbottens lappmarker, där även den för oss så nödvändiga svavelkisen möjligen skulle kunna påträffas i brytvärda mängder.

Det var med tanke härpå, som jag i min malmmotion förordade provisoriska bestämmelser, varigenom, intill dess gruvlagstiftningen i sin helhet blir slutgiltigt ordnad, enskilde kunde få rätt att eftersöka och under vissa villkor, som helt trygga såväl kronans rätt till jordägareandelen och till inlösen även av upptäckarens andel som det allmännas intresse, att malmen blir förädlad inom landet, tillgodogöra sig malmfyndigheter å kronomark även inom Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län. Uti den nya propositionen om fortsatt inmutningsförbud har emellertid departementschefen förklarat, att sådant uppenbarligen icke kunde ifrågakomma vid en tidpunkt, då den nyss tillsatta gruvstadgekommittén stode i begrepp att börja sitt arbete. Skulle emellertid kommittén under sitt sysslande med hithörande frågor komma till den uppfattningen, att inmutningsrätt å kronojord lämpligen bör, i någon form, tills vidare upplätas för enskilda, torde, säger departementschefen,

»kommittén icke underlåta att därom göra framställning, vilken då lär bli föremål för särskild prövning». Jag kan därför icke vidhålla min förra föresats att med anledning av denna proposition motionsvis föreslå sådana provisoriska bestämmelser, men då jag å andra sidan har föga hopp om att sagda, den 23 februari 1915 utlovade, men först den 10 mars i år tillsatta kommitté, vilken för övrigt icke lär komma att träda i funktion förrän någon gång till sommaren, skall inom den närmare framtiden komma att göra framställning i antydda syfte, så tar jag mig friheten att framställa ett annat förslag, varigenom å ena sidan åtgärder genast kunna vidtagas för eftersökande av malmer till främjande av malmförädlingens tillväxt och å andra sidan de svåraste stötestenarna för gruvstadgekommitténs arbete skulle kunna undanröjas och ett slutligt resultat hastigare ernås.

Inmutningsförbudet beträffande kronomark, som till sin ordalydelse innefattar ett monopol för kronan att å sådan mark verkställa inmutning, har beträffande sitt viktigaste område, Norrbottens län, nu nått konfirmationsåldern, sin femtonde vår. Likväl har, om man undantar specialundersökningar å ett par kopparmalmsfyndigheter inom Gellivare och Jukkasjärvi socknar samt en undersökning längs Inlandsbanan, som något berört Jokkmokks socken, så vitt jag har mig bekant, staten icke alls under denna långa tid i någon mån sökt taga detta sitt monopol i bruk. Nu finnas en hel mängd fyndigheter å ifrågavarande kronomark, som äro till sitt läge, men ingalunda till sitt värde närmare kända, antingen därigenom att de varit före förbudets tillkomst inmutade, men sönats, eller blivit efteråt upptäckta och för upptäckererättens bevarande antingen anmälda eller gjorda till föremål för ansökan om koncession, som emellertid icke i något fall beviljats, »i väntan på den nya gruvlagstiftningen».

Jag har som bilaga till motionen fogat en förteckning å dessa fyndigheter med korta anteckningar och litteraturhänvisningar för sådana av dem, som blivit besiktigade och beskrivna. Det stora flertalet av dem torde icke vara brytvärda, men om många gäller dock, att de ej blivit tillräckligt undersökta, för att man skall kunna avgöra denna fråga. I många fall har intet arbete utförts å dem, och då de ofta varit fullständigt jordtäckta har deras värde icke kunnat bedömas. Inmutningar på grund av lösa malmstenar ha även förekommit, utan att man bemödat sig om att eftersöka deras moderklyft. Därför är det ingalunda omöjligt, att brytvärda malmfyndigheter skulle i några fall kunna anträffas vid en mera rationell undersökning av dessa anledningar.

Om en sådan anställdes under innevarande år för statens räkning

exempelvis genom Sveriges geologiska undersökning, skulle således den inhemska malmförädlingens intresse av att nya malmer eftersökas omedelbart, så långt möjligt är utan inmutningsrättens frigivande, vinna nödigt beaktande. Men därigenom skulle även andra fördelar vinnas. Den blivande gruvlagstiftningen, den må nu bli byggd på koncessions- eller inmutningssystem, torde ej kunna komma ifrån nödvändigheten att genom bestämmande av vissa förmåner för dem, som upptäcka nya malmfyndigheter, så mycket som möjligt söka uppmuntra till malmletning. Sådana fyndigheter, som förut varit föremål för inmutning, och om vilkas läge vem som helst kan göra sig underrättad genom en enkel undersökning i bergmästareämbetets arkiv, böra, om de efter den nya lagstiftningens antagande skulle komma att bli föremål för ansökan, icke upplåtas på lika förmånliga villkor som verkligen nyupptäckta. Det Kungl. Maj:ts förslag till lag angående gruvdrift å viss kronojord av år 1910, som gruvstadgekommittén fått i uppdrag att överarbeta, gör också en skillnad mellan förut kända och nyupptäckta fyndigheter, då nämligen i dess § 5 mom. 2 stadgas, att om skärpningspunkten förlagts å område, som varit, men ej längre är föremål för skärpnings- eller gruvdriftstillstånd, får bergmästaren ej själv utfärda skärpningstillstånd, utan skall han översända ansöknings- jämt eget utlåtande till bergsöverstyrelsen. För att kunna utan personligt besök å platsen å ämbetsrummet avgöra, huruvida en ansökt fyndighet är nyupptäckt eller ej, måste emellertid för närvarande till läget kända fyndigheter inläggas å karta. Detta kan i många fall endast ske, sedan mätningar å platsen företagits. Slutligen torde gent emot andra eventuella sökande deras rätt böra bevaras, som under den tid, inmutningsförbud gällt, upptäckt malmfyndigheter och för myndighet anmält desamma eller begärt koncession för bevarande av sin upptäckarerrätt. Detta torde beträffande sådana fyndigheter, som kunna finnas hava något värde, lämpligast kunna ske genom bestämmande av statsgruvefält för dem, innan den blivande gruvstadgan träder i kraft. Slutligen skulle genom en inventering av dessa i förteckningen angivna fyndigheter och en malmletning för statens räkning innevarande år statsmakterna kunna få en gruvlagstiftningsfrågornas lösning underlättande kännedom, dels om de reella proportionerna mellan de stora kända malmfyndigheterna i Norrbotten och de fyndigheter, som ännu kunna återstå odisponerade, dels om chanserna att hädanefter uppdaga nya malmfyndigheter av större värde.

Att här i detalj redogöra för anordnandet av en sådan undersökning torde icke vara nödigt. Som ledare för densamma torde böra stå en erfaren malmgeolog, och har jag av chefen för Sveriges geologiska

undersökning erfarit, att, ifall undersökningen kommer till stånd, för densamma torde kunna påräknas en lämplig malmgeolog. Emellertid medgiva icke de för geologiska fältarbeten redan beviljade anslagen något större bidrag för denna undersökning än möjligen avlöningen för denne malmgeolog. För avlönande av biträden och hantlangare, för undersökningsarbeten, resekostnader, materiel m. m. behöves ett särskilt anslag. Att i detalj angiva de härför behövlige beloppens storlek torde knappast på förhand vara möjligt, enär ju det först under undersökningens gång kommer att visa sig, vilka slag och kvantiteter av arbeten, som bliva behövlige att utföra. Till ledning för bedömandet av totalsumman torde emellertid kunna tjäna de kostnader, som visat sig åtgå för undersökningen år 1899 av de under senare tid upptäckta malmfyndigheterna inom Jukkasjärvi och vissa delar av Gellivare socken. Anslaget härför, som icke blev överskridet, var 16,000 kronor. För denna summa utfördes dels rätt ingående undersökningar av de fyndigheter, som kunde antagas hava något värde, dels en mera okulär besiktning av andra, som föreföllo värdelösa eller lågo avses från kommunikationer, dels slutligen en allmänt geologisk undersökning av hela det malmförande området. Den nu ifrågasatta undersökningen, som visserligen berör ett mycket större område, kan emellertid tillgodogöra sig resultaten av nämnda och föregående undersökningar, torde till stor del komma att bestå av okulära besiktningar och endast i ett fåtal fall föranleda dyrbarare undersökningsarbeten och bör därför, även om en del kostnader för malmletning skulle tillkomma, kunna tillfredsställande utföras inom en kostnadsram av 20,000 kronor utöver det, som kan för ändamålet erhållas från geologiska undersökningens anslag för fältarbeten. Av formella skäl torde jag vara förhindrad att i denna motion framställa yrkande även om beviljande av detta anslag, utan kommer jag därför att i en särskild, samtidigt väckt motion hemställa om beviljande av detta anslag.

Genom anställande av en sådan undersökning innevarande år vinnes således å ena sidan, att det mesta möjliga för uppsökande av nya malmer utan dröjsmål sättes i gång, å andra sidan att förberedande åtgärder från statens sida bliva utförda, som äro nödiga förutom själva utarbetandet av den nya gruvlagstiftningen, innan denna kan träda i kraft och detta vare sig den blir byggd på koncessions- eller inmutningssystem. Härigenom torde det bliva möjligt att redan nästa riksdag skulle kunna antaga förslag åtminstone om upplåtande av malmfyndigheter å sådan kronomark i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län, vareist inmutningsförbud nu är gällande. Vid sådant förhållande

skulle emellertid en förlängning av nämnda förbud ända till den 1 oktober 1917 vara icke blott obehövt utan i flera avseenden skadligt. Till följd av vinterns inbrott skulle i realiteten malmletningen i stort sett få uppskjutas till sommaren 1918, således ett helt år efter lagens eventuella antagande. Men då skulle åter en stark rusning uppstå och sannolikt skulle på en hel del under den förbjudna tiden efter lagens antagande påträffade fyndigheter, varom flere olika personer fått vetskap, inkomma ansökningar från olika håll, och svårigheter, kanske processer för avgörande av vem, som vore rätte upptäckaren, skulle uppstå. Jag skulle därför som ett andra villkor för medgivande av ytterligare förlängning av inmutningsförbudet för enskilda vilja uppställa, att detsamma giltighetstid av denna riksdag icke sättes till senare tidpunkt än den 15 juni 1917. Skulle mot förmodan 1917 års riksdag icke bli i tillfälle till eller kunna enas om att antaga nya bestämmelser för upplåtelse av fyndigheter å ifrågavarande kronojord, kan naturligtvis förbudet förlängas ytterligare, och blir då den lämpligaste giltighetstiden ett år eller till den 15 juni 1918.

Under åberopande av vad jag här ovan anført får jag alltså hemställa,

att riksdagen ville allenast på följande villkor bifalla Kungl. Maj:ts proposition nr 146 angående sådan inskränkning i inmutningsrätten, att inmutning endast må äga rum för kronans räkning å viss kronojord inom Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län, nämligen

A) att nämnda inskränkning för närvarande bestämmes att gälla intill den 15 juni 1917 i stället för av Kungl. Maj:t föreslagna 1 oktober 1917;

B) att för kronans räkning under innevarande år genom Sveriges geologiska undersökning eller på annat sätt utföres en undersökning av å ifrågavarande kronojord belägna, ej utmåslagda men till sitt läge kända fyndigheter jämte malmletning å närliggande områden.

Stockholm den 12 april 1916.

C. I. Asplund.

Bilaga.

Förteckning över malmfyndigheter, inmutade åren 1889—1902 å kronomark i Norrbottens län, ej utmålslagda, utan sönade.

(Där skriftliga uppgifter finnas om fyndigheternas beskaffenhet, är detta angivet genom vederbörande författares initialer och sida i deras uppsatser med följande betydelse:

- E—n. 64. betyder: Ingenjör Carl Ericsson »Historik över Mertainens Gruvaktiebolag, 1904»; sidan 64;
 S—s. 132. » Statsgeologen Dr Fr. Svenonius »Underd. berättelse om en undersökning av mindre kända malmfyndigheter inom Jukkasjärvi malmtrakt och dess omgivningar, verkställd av Sveriges Geologiska Undersökning år 1899»; sidan 132.
 W. P. 100. » Professor Walfrid Petersson, samma berättelse som ovanstående; sidan 100.)

Järnmalmfyndigheter.

Jukkasjärvi socken.

Syväjärvi, mutsedlar, 10 st. år 1898, 5 st. år 1900. Värdelös magnetitimpregnation, undersökt genom diamantborrningar. W. P. 100; E—n. 67—68. Fallar inom Kiiruna statsgruvefält.

Kurravaara, mutsedlar, 21 st. år 1900. Endast lösa blodstenar i stor mängd, berggrunden blottad i talrika jordrymningar, utan att någon malm i fast klyft anträffats. E—n. 64. Fallar inom Kiiruna statsgruvefält.

Luossajoki, 1 st. mutsedel år 1902. Säkerligen värdelös, intet kompassdrag, inga arbeten utförda. Fallar inom Kiiruna statsgruvefält.

Leppäkoski, Svartmalm i större eller mindre linser blottad, en obetydlig blodstensmalm samt något kopparmalm i en gammal gruva från 1740-talet. I övrigt torde kompassdraget förorsakas av en starkare magnetitimpregnation. Troligen icke brytvärt. W. P. 94.

Kuosanen, mutsedlar, 34 st. år 1897, 4 st. år 1899, 1 st. år 1901. 5,400 meter långt, växlande och mestadels svagt kompassdrag, dels å kronomark dels å häradsallmänning. Magnetitimpregnation i syenitgranulit. Det starkaste kompassdraget är täckt av myr, vadan berggrunden här ej kunnat blottas. W. P. 91; E—n. 31.

Sarjomaa, 5 st. mutsedlar år 1898. Obetydligt kompassdrag å kvartsrik och ofta hälleflintartad bergart med insprängda fjäll av järnglans.

Kuosats, mutsedlar, 9 st. år 1899, 4 st. år 1900. En massa lösa malmstenar, ingen malm i fast klyft blottad. E—n. 7.

Salvo, mutsedlar, 10 st. år 1899, 6 st. år 1900. Se för övrigt föreg.

Nakerivaara, mutsedlar, 28 st. år 1897, 25 st. år 1898, 8 st. år 1899, 21 st. år 1900, 28 st. år 1901, 19 st. år 1902. Endast smala malmränder blottade genom diamantborrning och schaktsänkning. Statsgruvefält utlagt 1910 å det vidsträckta och starka kompassdraget. W. P. 110. E—n. 60—63.

Bihang till riksdagens protokoll 1916. 3 saml. 55 häft. (Nr 105—106.) 2

Kistojoki eller *Tjabrak*, mutsedlar år 1898 18 st., 1899 3 st., 1900 2 st., 1901 1 st., 1902 3 st. Magnetiturskiljning i gabbro, tämligen titanrik, i form av större och mindre körtlar. *W. P. 110.*

Tjavelk, 5 st. mutsedlar år 1897. Utskiljningar i diabas av en på svavelkis och magnetkis rik svartmalm, förekommande i mindre körtlar. *W. P. 108. E—n. 4.*

Gellivare socken.

Dundret, mutsedlar, 1 st. år 1889, 1 st. år 1893. Titanjärn och järnmalm.

Siäkavaara, 1 st. mutsedel år 1890. Titanjärn och järnmalm.

Luspavaara, mutsedlar, 3 st. år 1890, 1 st. år 1893. Titanjärn och järnmalm.

Paittasluspavaara, 8 st. mutsedlar år 1898. Tunna blodstensränder i grönsten. NV därom ett utbrett men ojämnt kompassdrag. *S—s. 124. E—n. 6.* Faller inom Ekströmsbergs statsgruvefält.

Skuokimjokk, mutsedlar, 6 st. år 1890, järn, koppar och manganmalm. Ett par obetydliga blodstenslager, blottade till 4 meters bredd, i starkt omvandlad hälleflintporfyr. *S—s. 122.*

Njakak. Ymnig impregnation och isolerade klumpar av magnetit. *S—s. 122.* Faller inom Ekströmsbergs statsgruvefält.

Tjåorika, mutsedlar, 6 st. 1899, 6 st. 1902. Inmutat av ingenjör A. O. Bergman.

Luopovare, mutsedlar, 24 st. år 1898, 24 st. år 1901. Lösa malmstenar och svaga kompassdrag. Bergarter glimmerskifferartad, grå granulit med korn av magnetit och inlagringar av röd porfyr, massformig röd porfyr och österut mörk massformig gabbro av högst 100 meters bredd. Kan möjligen höra samman med det av S. G. Hermelin 1803 inmutade *Siggevara*. *S—s. 126.*

Tjårro, 19 mutsedlar år 1898, uttagna av ingenjör A. O. Bergman.

Västra Teuna och *Östra Teuna*, resp. 14 och 9 mutsedlar år 1898, uttagna av ingenjör A. O. Bergman. Lösa malmblock och svaga kompassdrag. Blottade bergarter, en röd syenit samt en grönstensartad, granatförande syenitgranulit med mindre linser och klumpar av magnetit. *S—s. 126. E—n. 5.*

Lopasjärvi, mutsedlar, 22 st. år 1900, 14 st. år 1901, 22 st. år 1902. Svaga, utbredda kompassdrag, ingen berggrund blottad. Antagligen magnetitimpregnation. *S—s. 131. E—n. 36.*

Ylipääsnjaska, mutsedlar, 68 st. år 1898, 7 st. år 1899, 8 st. år 1900, 5 st. år 1901. Magnetitförande syenitgranulit. Ett jämnt och mycket vidsträckt kompassdrag, endast undantagsvis uppgående till 60°. *W. P. 89—90.*

Kuoratsvaara, 30 st. mutsedlar år 1899.

Kuortesvuoma, mutsedlar, 6 st. år 1900, 6 st. år 1902.

Jouluvaara, » 15 » » 1899, 5 » » 1901.

Patjanen, » 8 » » 1900.

Sorvanen, » 19 » » 1898, 12 st. år 1901. Faller inom det område, som år 1914 föreslagits till statsgruvefält kring Nautanens och Liikavaara kopparfält m. m.

Kvikkjokks socken.

Skevvon, 8 st. mutsedlar år 1900.

Kaskaivo, 5 st. » 1898.

Njuonjes, 2 st. » 1901.

Stuor Ritnut, 3 st. mutsedlar år 1902. Järn- och kopparmalm.
Rakaspakte, 10 st. » » 1900.
Tarraure, 5 st. » » 1892, 5 st. 1895, 6 st. 1896, 22 st. 1897, 4 st. 1900.
 Flertalet av dessa fyndigheter torde vara besökta och beskrivna av dr Fr. Svenonius.

Piteå socken.

Våtmyrberget, mutsedlar, 2 st. år 1890, 2 st. 1891, 3 st. 1895.
Edefors socken, Odjursberget, 2 st. mutsedlar år 1899.
Arjepluogs socken, Jylkeberget, 12 st. mutsedlar år 1902. Inmutad å järnmalm och molybdenglans. Endast några små flagor av det senare uti grovkornig pegmatit. Se 1910 års årsbok för S. G. U. F. R. Tegengren: »Malminmutningar i närheten av Inlandsbanan, sid. 37.

Fyndigheter av annat slag än järnmalm.

Jukkasjärvi socken.

Paanikielinen, mutsedlar, 1 st. år 1896, 3 st. 1898. Kopparmalm.
Talojärvi, » 3 st. år 1897. Kopparmalm.
Pålnovare, » 10 » årligen 1899, 1900, 1901. Kopparmalm.
Inkanjaure, » 10 » » 1898, 1899. Kopparmalm.
Njuorajärvi, » 10 » » 1898, 1899. »
Reurettjåkko, » 2 » » 1899, 1900, 1 st. 1902. Kopparmalm.
Abisko, » 2 » år 1902. Magnesit.
Kårsottjåkko, » 7 » » 1902. »
Katterak, » 17 » » 1897, 14 st. 1898, 11 st. 1900, 3 st. 1902. Bly-, silver- och zinkmalm.
Lautnevere, » 5 » » 1890, 3 st. 1891, 8 st. 1897. Bly- och silvermalm.
Svangeråive, » 4 » » 1891, 4 st. 1893, 7 st. 1897, 5 st. 1898, 7 st. 1900. Bly- och silvermalm.

Gellivare socken.

Pidjas koppargruva, 1 st. mutsedel år 1890.
Kelnamaa, » 3 » mutsedlar år 1898.
Hirvasäive, » mutsedlar, 45 st. år 1999, 11 st. 1901.
Pahtavaara, » » 24 » » 1902.
Maria-Rosa, » » 18 » » 1897. Belägen inom föreslaget statsgruvefält vid Nautanen m. fl.
Nietsavaara, » » 3 » » 1900. D:o d:o d:o.
Sakkoppa, » » 8 » » 1899, 5 st. 1901. D:o d:o d:o.
Snålkok, » » 9 » » 1899, 22 st. 1900. D:o d:o d:o.
 » » 8 » » 1902, 2 st. sönade utmål.
Sakajärvi, » » 3 » » 1900. Belägen delvis å enskild mark.

Kvikkjokks socken.

Kieuri (nära Tjåmotis) mutsedlar, 2 st. år 1897. Bly- och silvermalm.
Patuor, mutsedlar, 3 st. år 1897, 3 st. 1899, 4 st. år 1902. Koppar- och svavelkis.
Hurrivare, » 5 » årligen 1895, 1897, 14 st. 1898, 10 st. 1900. » » »

Kåtnjuonje, mutsedlar, 1 st. årligen 1897, 1902. Koppar-, bly- och silvermalm.
Karvakullen, » 3 » år 1901. Arsenikkis, bly- och silvermalm.
Silbotjåkko silvergruvor, mutsedlar, 2 st. 1890, 11 st. 1891, 7 st. 1892, 1 st. 1893,
 27 st. 1895, 3 st. 1896, 2 st. 1897, 5 st. 1898, 15 st. 1899, 10 st. 1901.
Rissavare, silvermalm, mutsedlar, 5 st. år 1897.
Alkavare, » » 1 st. år 1890, 2 st. årligen 1891, 1892, 1897, 4 st.
 1893, 6 st. 1899 och 7 st. år 1902.
Lanjek, » » 4 st. årligen 1892, 1897, 1899, 1902, 6 st. år 1895.
Tjårråk, » » 2 st. år 1902.

Arjepluogs socken.

Släpabacke, mutsedlar, 15 st. år 1898, 7 st. år 1902. Koppar-, svavel- och arsenikkis
 samt koboltglans. (Möjligen det gamla *Raudurti*.)
Måitonäs, » 5 st. år 1895, 2 st. årligen 1898, 1902. Silver-, koppar- och
 nickelmalm.
Merkenis, » 4 st. år 1894, 1 st. år 1895. Kopparmalm.
Gollilis, » 1 st. 1894, 2 st. 1895, 4 st. 1898. Koppar-, kobolt- och
 silvermalm.
Stockafjället, » 1 st. årligen 1894, 1895. Kopparmalm.
Tjaktjajaure, » 1 st. 1895.

Jokkmokks socken.

Södra Ananas, mutsedlar, 1 st. 1897, 6 st. 1898. Molybdenglans.
Elvsby socken, *Lappurträsk*, 2 st. mutsedlar 1895. Koppar- och arsenikkis.
Råneå socken, *Snipberget*, 1 mutsedel årligen 1890, 1891. Nickelmalm.

Tärendö socken.

Veikkavaara, mutsedlar, 2 st. 1899, 3 st. 1901. Grafit.

Pajala socken.

Maunuvaara, mutsedlar, 12 st. år 1899, 16 st. år 1902. Kopparmalm.

Förteckning över malmfyndigheter å kronomark, inmutade åren 1889—1907 men ej utmålslagda utan sönade, inom Västerbottens och Jämtlands län.

Då skriftliga uppgifter finnas om fyndigheternas beskaffenhet, är detta angivet med författarens initialer och sidans nummer i vederbörande uppsats, således betyder T—n 35., sidan 35 i den uti S. G. U:s årsbok för 1910 intagna, av ingenjör F. R. Tegengren författade berättelse om undersökningar angående malminmutningarna i i närheten av den s. k. Inlandsbanan mellan Orsa och Pite älvdal, verkställda åren 1908 och 1909.

Västerbottens län.

Vilhelmina socken.

Krongruvan nr 1, mutsedel nr 96 år 1892.
Gardefjället, mutsedlar, 1 st. år 1890, 2 st. 1891, 1 st. 1901, 3 st. 1906.
Johan-Valfrids-gruvan, mutsedel nr 70 år 1892, nr 432 år 1906.

Stensele socken.

Arabarts fjäll, mutsedel, nr 69 år 1892.
Wapstsjön, » » 71 » 1892.
Lällbokktion (Gunnarn), mutsedel nr 483 år 1906.
Storbokktion, » » » 538 och 539 år 1906,
Långseleberget, » » » 536 » 1906.
Rostmyrgruvan (Jovan), » » 484 och 485 » 1906. 0.41 % Cu, 35.15 % S,
 10.50 % grafit (*T—n 35.*)
Sjölidén (Jovan), mutsedel nr 526, 527, 528, 541, 542, år 1906. 0.70 % bly, 0.34 % Cu,
 49.78 % Fe, 15.30 % S, 21 % kol och bitumen. (*T—n 35.*)

Tärna socken.

Joffjällets silver- och kopparmalmsförekomster:

Atoklinten, 9 st. mutsedlar årligen 1903, 1904, 1905 och 1906. (*I—n 36.*)
Joffjället, 8 st. » » 1902, 1903, 1904, 1905 och 1906. (*T—n 36.*)
Mellan Jo- och Skölfjället, 5 st. mutsedlar årligen 1903 och 1906. (*I—n 36.*) (På
 N. och S. sidan om Jovattnet 1 km. lång fyndighet med 30 m. bredd, små
 malmränder och fläckar, som vid sprängning försvunnit. Malmen höll 27.34 %
 antimon, 33.18 % Cu, 1.24 % As, 67 gr. silver och 13.2 gr. guld per ton.)
Stolpaberget, 3 st. mutsedlar årligen 1903 och 1906.
Brandfjället, 5 st. » » 1902, 1903, 1904, 1905 och 1906.
Skaritjäcku, 1 st. » » 1903, 1904, 1905 och 1906.
Södra Storfjället, Antiebäcken, 4 st. mutsedlar årligen 1904, 1905 och 1906.
Jörns socken, Storkaxen, mutsedel nr 34 år 1890.

Jämtlands län.

Undersåkers socken.

Lundörrens gruva, 1 st. mutsedel årligen 1891, 1897, 1898, 1900, 1901 och 1906,
 3 st. år 1902.
Fredriksgruvan, mutsedel nr 44 år 1892.
Mövalvsgruvan, » » 112 » 1897.

Storsjö kapellförsamling.

Grönfjälls koppargruva, 1 st. mutsedel årligen 1898, 1899, 1900 och 1906.
Gröndörs, » 1 st. » » 1898, 1899, 1900 och 1906.
Gruvhöjden, Karin, 2 st. mutsedlar år 1906.

Offerdals socken.

Örnstolsågruvan, järnmalm, mutsedlar, 1 st. år 1897, 1 st. 1898, 2 st. 1907
 (*T—n 24.*)
Oldens silvergruva, 1 st. mutsedel årligen 1897, 1898, 1903 och 1906. (*T—n 25.*)
Oldens järnmalmsfält, 1 st. mutsedel 1897, 2 st. 1898, 1 st. 1899, 1 st. 1900, 8 st.
 1907. (*T—n 25.*)
Marby socken, Sångberget, 2 st. mutsedlar nr 113 och 121 år 1897.

Frostvikens socken.

Ruotatsfjällets krommalmsförekomster, 1 st. mutsedel år 1905, 1 st. 1906, 8 st. år 1907.
(*T-n* 27—30.)

Hallens socken.

Drommfjället, 13 st. mutsedlar år 1897 (7 olika områden).
Fyndigheten, nr 1—5 » nr 123—127 år 1897. (2)

Tännäs socken.

Ljusnedals malmfyndigheter, 1 st. mutsedel år 1900, 12 st. år 1907.

Förteckning å inmutningsbara mineralfyndigheter inom Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län, varå efter upphävandet av inmutningsrätten å kronomark ansökan om koncession ingivits.

Jämtlands län.

Ruotatsfjället, Frostvikens socken, innehållande kromjärn, förut inmutat men sönat, sökande M. Wassdahl fr. Gäddede m. fl. Beskrivning i S. G. U:s årsbok 1910 nr 6 sid. 27—30 av F. R. Tegengren. Ansökan avslagen $^{12}/_3$ 1914.

Västerbottens län.

Unna Gajsartjåkko, järnmalm, upptäckt av sökanden C. I. S. Wennberg. Ansökan avslagen $^{27}/_9$ 1912.

Norrbottens län.

Vågträsk, kronopark, Arvidsjauras socken, innehållande kopparmalm, sökande Joh. Lindqvist, Aspliden, Arvidsjaur. Ansökan avslagen $^{10}/_7$ 1909.

Ananasvare, Jokkmokks socken, nedanför Porjus, innehållande silvermalm m. m., omtalat av gammalt, men troligen värdelöst. Sökande J. A. Lindahl i Jörn. Ansökan avslagen, sedan underdåniga utlåtanden avgivits av bergmästaren i distriktet, Konungens befallningshavande i Norrbottens län, kommerskollegium, domänstyrelsen och järnvägsstyrelsen den $^{12}/_4$ 1907.

Kuosatsvare, vid Kaitum älv, Gellivare socken, järnmalm, sökande Wennberg & C:o, Stockholm. Ansökan avslagen $^{12}/_2$ 1909.

Liikavaara, s. k. Nya Fyndet, Gellivare socken, kopparmalm, inmutat för kronans räkning senast 1910, då undersökt, och föreslaget till statsgruvefält 1914. Sökande till koncession 1902 voro dels Aktiebolaget Nautanens kopparfält, dels »Liikavaara intressenter».

Jukkasjärvi socken.

Lativaara, å norra sidan av Torne träsk, kopparmalm, sökande lappmannen Johan Olsson Thuuri m. fl. Ansökan avslagen $^{12}/_4$ 1907. Inmutat för kronans räkning senast 1910, då undersökt, och föreslaget till statsgruvefält 1914.

Stenbacken, nära järnvägen å södra sidan av Torne träsk, grafit, sökande P. I. A. Lindahl och J. A. Lindahl i Jörn. Ansökan avslagen $^{12}/_4$ 1907.

- Vassijaure*, nära järnvägsstationen, kopparmalm, sökande J. E. Danielsson i Abisko.
Ansökan avslagen $^{12}/_4$ 1907.
- Pahtajaure*, vid sjöns sydöstra ända, Jukkasjärvi socken, kopparmalm, sökande M. Friedh och Simeon Öqvist. Ansökan avslagen $^{12}/_4$ 1907.
- Inkanjaure*, norr om riksgränsbanan, Jukkasjärvi socken, kopparmalm, sökande J. H. Eriksson och Simeon Öqvist. Ansökan avslagen.
- Stora Järta*, sydväst om Kebnekaisse, Gellivare socken, silvermalm, sökande G. A. Dynesius m. fl., ansökan ännu oavgjord.
Dessutom hava för upptäckarerrättens bevarande gjorts en hel del anmälningar av malmfynd, bl. a.:
- Kovuvaara* norr om Kurravaara, Jukkasjärvi socken, anmält av Johan Thuuri och M. H. Eriksson, Kiruna, den $^8/_9$ 1906.
Montör Carl J. Nyberg i Kiruna anmälde den $^{12}/_9$ 1906 grafitfynd och den $^{19}/_1$ samt $^{18}/_2$ 1907 kopparmalmsfynd å kronomark i Jukkasjärvi socken.
- Klubbuddsjön*, Jokkmokks socken, molybdenglans, anmäld $^{24}/_8$ 1907 av Elias Jonsson (Bergm.-ämb. D:nr 420).
Dessutom hava efter 1902 en hel del ansökningar om mutsedlar på fyndigheter å kronomark ingivits, som blivit avslagna. En del av dessa avse samma fyndigheter, varå senare begärts koncession.
-

